

akersh.
Setskog.

Til Norsk Etnologisk Gransking.

Undertegnede beklager at et brev av 4/11-53 fra Lilly Aall er blitt forlagt og glemt besvaret. (Emneliste nr 29, "Julenissen")

Jeg har undersøkt igjen hos min hjemmelsmann Johan Gropa, eller "Heiern" f. 1865., men har ikke kommet til noe annet resultat enn det han har fortalt før, men jeg kan komme med en hypotese som kanskje kan fortelle noe om hvorfor julenissen i hans fam. er så tidlig kjent. Heia eller Krokvasheia og Gropa er bruk under Gåsvik som i de siste 150 år eller kanskje vel så det har vært eiendom til Wielfam. som i gamle dager bodde i Halden. Wielsfam. nedstammer fra Holland, og det kan tenke seg at fam. kjente til julenissen lenge før den var vanlig kjent på bygdene her.

Bestemor til "Heiern", Erli f. Rud, Eidskog, g. med Kristian Krokvasheia ved svenskegrensen, var ei ferm og tiltaksam, ung kone, f. ca. 1785. Hvert år før jul tok hun Blakken og kjørte ned til Wiel på Halden med ost og smør og fikk med seg hjem igjen varer som mel og salt, kaffe og sukker, o. a. varer, har "Heiern" fortalt meg lenge før denne nissehistorien kom på tale.

Erli Heia kunne ha lært tradisjonen om Julenissen å kjenne i Wiel-familien og tatt etter skikken i sin fam. Slekta til "Heiern" har vært på Heia siden 1705.

Det kan godt være at jeg har tullet noe med disse julenissene i mitt svar på emneliste nr 29, meningen til min hjemmelsmann var nok at den usynlige nissen som kom med gaver til barna om natta, har vært kjent i ca 150 år, men den påklædde nissen, mener "Heiern" har også vært kjent her før hans tid. Hans far Kasper Kristiansen Gropa var f. i 1820-30 åra. Noen bestemt tid da den sistnevnte nissen ble kjent, har jeg ikke fått oppgitt. Det kan godt hende at slekta til "Heiern" også har lært den sistnevnte nissen å kjenne gjennom Wielfamilien.

"Heiern" kjenner forøvrig en båt nisser. Han taler om gjøsnisse, stallnisse, båt-nisse, kreunannisse og vanlig nisse som holder til i berge og huser og flyger på bakken om natta. Han mener å ha hørt nissen på Heia i gamle dager.

Vyrdet,
Johan Brjaseter.

11029